

Procedura nadawania szkole specjalnej Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie

I. **Koncepcja, zasady oraz standardy tworzenia oraz rozwoju szkół specjalnych promujących zdrowie**

1. Definicja szkoły specjalnej promującej zdrowie (SzPZ) przyjęta w Polsce:
„Szkoła specjalna promująca zdrowie to szkoła, która we współpracy z rodzicami uczniów i społecznością lokalną:
 - 1) systematycznie i planowo tworzy środowisko społeczne i fizyczne sprzyjające zdrowiu i dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej,
 - 2) wspiera rozwój kompetencji uczniów i pracowników w zakresie dbałości o zdrowie przez całe życie.”
2. Szkoła Promująca Zdrowie to nie tylko program, ale cały system działań i wartości, które mają na celu budowanie zdrowego środowiska i wyposażenie uczniów w kompetencje niezbędne do dbania o siebie i innych.
3. Koncepcja programu oparta jest na czterech standardach jakości pracy szkoły w zakresie promocji zdrowia.
 - 1) **Koncepcja pracy szkoły**, jej struktura i organizacja sprzyjają zdrowiu oraz uczestnictwu społeczności szkoły/placówki w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań **(I)**.
 - 2) **Klimat społeczny szkoły** sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników oraz rodziców uczniów **(II)**.
 - 3) **Szkoła prowadzi edukację zdrowotną** uczniów i umożliwia im praktykowanie w codziennym życiu zachowań prozdrowotnych **(III)**.

- 4) **Szkoła podejmuje działania w celu zwiększenia kompetencji** pracowników i rodziców uczniów w zakresie dbałości o zdrowie oraz do prowadzenia edukacji zdrowotnej uczniów **(IV)**.
4. Standardy te spełniają dwie funkcje:
- 1) wyznaczają główne kierunki pracy (cechy) SzPZ. Opisują jej model oraz specyfikę wyróżniającą te szkoły od innych, które nie podjęły się tworzenia SzPZ,
 - 2) stanowią punkt wyjścia do programowania ewaluacji SzPZ, czyli sprawdzania, w jakim stopniu szkoła zbliża się do poziomu, który można by uznać za oczekiwany.
5. Szkoła promująca zdrowie dąży do osiągnięcia celów i realizuje zadania określone w podstawach programowych kształcenia ogólnego i innych obowiązujących aktach prawnych.
6. Szkołę/placówkę specjalną, aspirującą do wstąpienia do Świętokrzyskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie, powinny cechować:
- 1) poznanie i zrozumienie koncepcji szkoły promującej zdrowie,
 - 2) aktywność na rzecz promocji zdrowia w szkole i środowisku lokalnym,
 - 3) otwartość na zmiany,
 - 4) przekonanie społeczności szkolnej o słuszności idei szkoły promującej zdrowie oraz gotowości do wdrażania jej w praktyce,
 - 5) dążenie do powiązania działań w zakresie promocji zdrowia z podstawowymi celami i zadaniami szkoły,
 - 6) współpraca z innymi placówkami specjalnymi, integracyjnymi i ogólnodostępnymi oraz społecznością lokalną,
 - 7) planowanie działań i ich ewaluacja.

II. Etapy tworzenia szkoły promującej zdrowie

➤ Okres przygotowawczy

W tym okresie następuje:

1. Kontakt z wojewódzkim koordynatorem przedszkoli i szkół promujących zdrowie w celu uzyskania informacji i wskazówek dotyczących zasad przystąpienia do sieci przedszkoli i szkół promujących zdrowie.
2. Wyłonienie szkolnego koordynatora oraz zespołu nauczycieli i pracowników wspierających działania w zakresie promocji zdrowia w szkole.

3. Przekazanie społeczności szkoły (nauczycielom, uczniom, rodzicom uczniów, pracownikom szkoły) informacji o inicjatywie i refleksja nad znaczeniem zdrowia i dobrego samopoczucia w szkole:
 - 1) przeprowadzenie badania samopoczucia członków społeczności szkoły, co pozwoli na wstępne rozpoznanie ich gotowości do podjęcia działań na rzecz zdrowia w szkole:
 - „Co wpływa na moje samopoczucie w pracy w szkole/placówce?” (Załącznik Nr 1),
 - „Co wpływa na samopoczucie moje i mojego dziecka w szkole/placówce?” (Załącznik Nr 2).
4. Wyjaśnienie podstawowych założeń programu - szkolenie rady pedagogicznej oraz pracowników szkoły w zakresie koncepcji i zasad tworzenia szkoły promującej zdrowie.
5. Określenie gotowości społeczności do tworzenia szkoły promującej zdrowie.

Liczba badanych osób w poszczególnych grupach zależy od wielkości szkoły. Wskazane jest uzyskanie informacji o gotowości społeczności do tworzenia szkoły promującej zdrowie na podstawie wywiadów lub badania ankietowego w grupie:

 - co najmniej 80% nauczycieli i pracowników niepedagogicznych,
 - oraz około 40% rodziców uczniów/wychowanków.

Za wynik pożądany wskazujący na zainteresowanie społeczności szkolnej za przystąpieniem do programu SzPZ należy uznać pozytywne odpowiedzi, co najmniej 60% osób badanych.
6. Podjęcie przez szkołę/placówkę decyzji o tworzeniu szkoły promującej zdrowie i realizacji programu SzPZ.

➤ **Diagnoza**

Celem diagnozy jest ustalenie rzeczywistych problemów (potrzeb) społeczności szkolnej oraz uzyskanie obiektywnych danych, które zostaną wykorzystane w ewaluacji wyników po zakończeniu działań, aby sprawdzić, co i w jakim stopniu się zmieniło.

Wyróżnia się dwa rodzaje diagnoz:

1. **Diagnoza stanu wyjściowego** przeprowadzona jest na etapie tworzenia SzPZ.
(przeprowadzana jest w okresie przygotowawczym).

- 1) Diagnoza stanu wyjściowego określa kompetencje szkoły, jej mocne strony w zakresie promocji zdrowia, wskazuje problemy wymagające rozwiązania.
- 2) Diagnozę stanu wyjściowego należy przeprowadzić wśród wszystkich grup społeczności szkolnej.

W grupie

- uczniów/wychowanków – badanie opinii na temat tego, co lubią, a czego nie lubią w swojej szkole/placówce. Badanie należy przeprowadzić metodą jakościową, wybierając jedną lub więcej technik badania (dobierając do wieku i możliwości uczniów/wychowanków):
 - rozmowa z uczniem: *Powiedz (pokaż), co lubisz, czego nie lubisz w szkole?*
 - technika „Narysuj i opowiedz”: *Co lubisz, czego nie lubisz w szkole?*
 - technika „Narysuj i napisz”: *Co lubisz, czego nie lubisz w szkole?*
 - odpowiedź pisemna: *Napisz, co lubisz, czego nie lubisz w szkole?*O wyborze technik badania oraz liczbie i doborze grupy badawczej decyduje zespół ewaluacyjny.
- nauczycieli
 - ankieta dla nauczycieli, którzy są wychowawcami klas ([Załącznik Nr 3](#)),
 - ankieta dla nauczycieli niebędących wychowawcami i pracowników prowadzących zajęcia z uczniami w szkole/placówce ([Załącznik Nr 4](#)),
- pracowników niepedagogicznych - ankieta dla pracowników niepedagogicznych ([Załącznik Nr 5](#)),
- rodziców uczniów/wychowanków – ankieta dla rodziców uczniów ([Załącznik Nr 6](#)).

2. Diagnoza uaktualniona

- 1) przeprowadzana jest na początku drugiego i kolejnych lat szkolnych przed budowaniem planu pracy na dany rok szkolny.
 - 2) może dotyczyć nowego problemu uznanego za priorytetowy wyłonionego nie tylko na podstawie ankiet, ale również na podstawie rozmów, dyskusji w różnych grupach społeczności szkolnej, obserwacji, analizy dokumentacji, wniosków itd.
 - 3) Konstrukcja ankiet i opis jej elementów.
- Części ankiet skierowane do poszczególnych grup społeczności szkolnej opisane są wielkimi literami od A do F, które dotyczą:

- część A - standardu I,
- część B - standardu II,
- część C - standardu III,
- Część D - standardu IV,
- część E - „Samopoczucie w szkole” - wypełniają członkowie wszystkich ankietowanych grup,
- część F - „Co zrobiłeś dla swojego zdrowia w ostatnim roku?” - wypełniają członkowie wszystkich ankietowanych grup.

➤ **Planowanie działań i ewaluacji działań**

- 1) Planowanie polega na identyfikacji problemu, analizie jego przyczyn, generowaniu i ocenie możliwych rozwiązań.
- 2) Planowanie polega na opracowaniu planu działań dla rozwiązania zidentyfikowanego (wybranego jednego) problemu priorytetowego ([Załącznik Nr 7](#)).

Arkusze planu działań zbudowany jest z dwóch części A i B:

- A - część wstępna planowania na dany rok szkolny,
- B - plan działań (konkretne działania mające na celu rozwiązanie problemu lub jego zmniejszenie) wraz ze sposobami ich ewaluacji, czyli sposobami sprawdzenia wykonania zadania.

➤ **Podjęcie działań – realizacja planu**

- 1) Etap ten realizowany jest przez kilka miesięcy w danym roku szkolnym.
- 2) W okresie tym monitorowany jest przebieg zaplanowanych działań, prowadzona jest ewaluacja procesu (obserwowanie, śledzenie przebiegu realizacji programu, ewentualna modyfikacja planu).

➤ **Ewaluacja wyników działań**

- 1) Ewaluacja wyników – efektów podejmowanych działań polega na ocenie skuteczności działań.
- 2) Podstawą do dokonania ewaluacji wyników działań są zapisy zawarte w planie działań (kryterium sukcesu dla celu, sposób sprawdzenia, czy osiągnięto sukces, kryterium sukcesu dla zadań).

- 3) Efektem dokonania autoewaluacji planu jest „Raport z ewaluacji wyników działań szkoły” za dany rok szkolny ([Załącznik Nr 8](#)).

III. Kryteria przyjęcia szkoły do Świętokrzyskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie

1. Warunkiem przyjęcia do Świętokrzyskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie (ŚSPiSzPZ) jest złożenie do 31 sierpnia do Kuratorium Oświaty w Kielcach dokumentacji:
 - 1) Wniosku o przyjęcie szkoły do ŚSPiSzPZ ([Załącznik Nr 9](#)),
 - 2) Decyzji rady pedagogicznej wyrażającej gotowość przystąpienia do ŚSPiSzPZ (Uchwała RP) ([Załącznik Nr 10](#)),
 - 3) Raportu końcowego z autoewaluacji ([Załącznik VI](#)) (co najmniej jednego z czterech standardów SzPZ) wraz z arkuszem zbiorczym (arkuszami zbiorczymi, jeżeli dokonano autoewaluacji więcej niż jednego standardu) odpowiednio:
 - dla standardu I - [Załącznik Nr I](#);
 - dla standardu II
 - [Załącznik Nr IIa](#) – badanie klimatu społecznego szkoły z perspektywy pracowników szkoły i rodziców uczniów/wychowanków
 - [Załącznik Nr IIb](#) – badanie tego, co uczniowie lubią/nie lubią w szkole/placówce
 - dla standardu III - [Załącznik Nr III](#);
 - dla standardu IV - [Załącznik Nr IV](#).
 - 4) Arkusza oceny efektów działań – „Dobre samopoczucie w szkole - część E ankiety, „Podejmowanie działań dla umacniania zdrowia - część F ankiety - [Załącznik Nr V](#).
 - 5) Planu działania opracowanego dla rozwiązania jednego wybranego problemu priorytetowego ([Załącznik Nr 7](#)).
2. Wymagane jest przeprowadzenie przez szkołę/placówkę diagnozy wstępnej jednego wybranego standardu. Szkoła/placówka może podjąć decyzję o większej liczbie standardów poddanych diagnozie wstępnej.

IV. Tworzenie szkoły promującej zdrowie.

Długość okresu ubiegania się o nadanie certyfikatu i realizacji programu trwa, co najmniej dwa lata szkolne. Szkoła/placówka może podjąć decyzję o wydłużeniu tego okresu o kolejne lata szkolne.

W tym czasie:

1. Szkoła/placówka na początku drugiego, ewentualnie kolejnych lat szkolnych przeprowadza diagnozę uaktualnioną służącą wyodrębnieniu problemu priorytetowego na dany rok szkolny.
2. Szkoła w drugim roku (ewentualnie kolejnych latach) realizacji programu w terminie do 30 września przesyła plan działań opracowany dla wybranego problemu priorytetowego (Załącznik Nr 7).
3. Po każdym roku wdrażania planu działań szkoła dokonuje ewaluacji wyników działań oraz sporządza i przesyła do 31 sierpnia „Raport z ewaluacji wyników działań szkoły” za dany rok szkolny (Załącznik Nr 8).

V. Warunki nadawania szkole Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie

Warunkiem nadania Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie jest:

1. Zawarcie w dokumentacji szkoły informacji dotyczących podejmowania przez szkołę działań z zakresu promocji zdrowia.
2. Prowadzenie na stronie internetowej szkoły zakładki pn. *Szkoła Promując Zdrowie*, która zawiera informacje:
 - 1) logo SzPZ przyjęte w Polsce oraz własne logo, jeśli szkoła je posiada;
 - 2) definicję, model i standardy SzPZ;
 - 3) imię, nazwisko i dane kontaktowe szkolnego koordynatora oraz skład zespołu promocji zdrowia;
 - 4) podstawowe informacje na temat planu działań w zakresie promocji zdrowia na dany rok szkolny: problem priorytetowy, cel/cele, kryterium sukcesu, zadania;
 - 5) ważniejsze wyniki przeprowadzonej autoewaluacji działań, z podaniem konkretnych osiągnięć (mocnych stron) szkoły oraz inne informacje, np. przykłady dobrej praktyki, opis ciekawego projektu, programu autorskiego, przedsięwzięcia/inicjatywy z zakresu promocji zdrowia.

Informacje powinny być aktualizowane na bieżąco.

3. Po każdym roku realizacji planu przesłanie rocznego „Raportu z ewaluacji wyników działań szkoły” (Załącznik Nr 8).
4. Przeprowadzenie publicznej prezentacji wyników autoewaluacji. Przedstawienie społeczności szkolnej i lokalnej sukcesów oraz wskazanie problemów wymagających rozwiązania. O formie i zakresie prezentacji wyników ewaluacji decyduje szkoła.

5. Przysłanie do dnia 31 sierpnia wniosku o przyznanie Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie ([Załącznik Nr 11](#)).

VI. Okres ważności Certyfikatu

Certyfikat Szkoła Promująca Zdrowie nadawany jest szkole specjalnej przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty na okres pięciu lat.

VII. Kryteria ponownego nadania Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie

Szkoła może ubiegać się o ponowne nadanie Certyfikatu (przedłużenie ważności certyfikatu na okres kolejnych pięciu lat) po spełnieniu warunków:

1. Dokona autoewaluacji swojej pracy w zakresie dwóch standardów szkoły promującej zdrowie w tym standardu II, z wykorzystaniem metod i narzędzi wyżej opisanych.
2. Autoewaluację rozpocznie w roku szkolnym poprzedzającym datę wygaśnięcia terminu ważności Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie.
3. Dokona publicznej prezentacji wyników autoewaluacji.
4. Systematycznie prowadzi na stronie internetowej szkoły zakładkę *Szkoła promująca zdrowie*, zamieszczając w niej informacje opisane w części V procedury.
5. Złoży wniosek o odnowienie ważności Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie do 31 sierpnia, w roku szkolnym, w którym upływa pięcioletni okres ważności Certyfikatu ([Załącznik Nr 12](#)).

Do wniosku należy dołączać:

- 1) Kopię dokumentacji szkoły lub jej fragment zawierający informację o podejmowanych przez szkołę działaniach z zakresu promocji zdrowia (np. kopię koncepcji pracy szkoły, statutu szkoły, programu wychowawczo-profilaktycznego);
- 2) Raport końcowy z autoewaluacji dwóch standardów, w tym standardu II ([Załącznik VI](#))
- 3) Arkusze zbiorcze z autoewaluacji dwóch standardów:
 - obowiązkowo standardu II:
 - [Załącznik Nr IIa](#) – badanie klimatu społecznego szkoły z perspektywy pracowników szkoły i rodziców uczniów/wychowanków
 - [Załącznik IIb](#) – badanie tego, co uczniowie lubią/nie lubią w szkole/placówce ,

- wybranego jednego standardu:
 - [Załącznik Nr I](#) - standard I,
 - [Załącznik Nr III](#) - standard III,
 - [Załącznik Nr IV](#) - standard IV;
- 4) Arkusz oceny efektów działań „Dobre samopoczucie w szkole - część E ankiety, „Podejmowanie działań dla umacniania zdrowia - część F ankiety - [Załącznik Nr V](#).
- 5) Plan działań (na kolejny rok szkolny) dotyczący wybranego na podstawie autoewaluacji problemu priorytetowego ([Załącznik Nr 7](#)).
- 6. Odnowienie ważności Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie na okres kolejnych pięciu lat nadaje szkole Świętokrzyski Kurator Oświaty.

VIII. Dodatkowe informacje

1. Świętokrzyski Kurator Oświaty wyznacza raz w roku (w okresie od września do grudnia) termin i miejsce wręczenia lub odnowienia ważności Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie.
O terminie i miejscu uroczystości szkoły zostanie poinformowana.
2. Korespondencję dotyczącą programu Szkoła Promująca Zdrowie należy przysyłać do Kuratorium Oświaty w Kielcach, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce na adres e-Doręczeń: AE:PL-59511-89980-FJCRF-25.
3. Do wniosku o przyznanie i ponowne nadanie (przedłużenie ważności na okres kolejnych pięciu lat) Świętokrzyskiego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie oraz rocznego raportu z ewaluacji wyników działań nie należy dołączać zdjęć i innych materiałów (np. płyt z nagraniami, zdjęciami, prac uczniów, albumów, portfolio itd.).
4. Standardy szkoły specjalnej promującej zdrowie ([Załącznik Nr 13](#)).

